Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Tilleggsspørsmålnr.

Emne: Helsing, fakter og åtferd

Oppskr. av: M. G. Mikkelsen

(adresse): Helle i Högsfjord

Fylke: Rogaland

Herad: Forsand

Bygdelag: Øvre Espedal

Gard: Øvre Espedal

G.nr. 48 Br.nr. 11

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ja vart uttrykt anten ved a böyggja berre hovudet eller ved å byggje seg framover, eller ved å renka handa still og roligt. Nei, ved å riste på hovudet eller ved å rista handi ûregelrett att og fram

2. Det var berre på kjende

3. Nei.

4. Var det um morgonen sa dei anten „Go-mårå!" eller „Go-dag!" og so såg dei på den som dei helsa på, med eit fint drag om munnen.

5. Nei

6. Denne framferd kjenner eg ikkje

7. Kjenner ikkje til det.

8. Når det var lenge sidan ein ikkje hadde møtt vedkomande. Det var ingi skilnad på vaksne og born i so måte.

9. Noko klapping kom det vel ikkje seggjort å vera, men når to møtest og so fyrst hadd handhelsa på kvarandre, og då hadde eit viktugt hende å fortelja, då la forteljaren kanskje handi si tûrt på oksli åt motparten, og tok kanskje soleis til: Eg må fortelja deg o.s.b..

10. Bûr so langt ûnna at ringjing frå kyrkja høyrest ikkje.

11. Når eit likfylgje vart møtt, gjekk dei til

7442

rides, mennene tok av seg hatten og bøygde hovudet og stod stille medan likfylgje gjekk framom. Ved brudefylgje kjennest ingen sers skjikk.

12. Nei.

13. Um morgonen tidligt helsa dei gjerne, Go-mórå men det var helst, Go-dag og denne helsingi hadde dei alt burt mot den tid Så det tok til å myrkna om kvelden. Då sa dei gjerne: Go-kvellå! Nør den framande var ferdug hjå grannen eller venen sin og gjekk att om kvelden handhelsa han (om det var skjilden han var der) kvar einskild; men var det ofte han var der sa han berre, Go-natt!

14. Dette nymotens Gomorn vert framleides i bygdi berre sett på som .. at dei må segjis noko

15. Nei.

16. Nei

17. Kom det ein slektning eller god kjenning kunde han helsa på denne måten: Godag, og Guds fred i stova! Frå hi led vert det svara: Godag! og takk for det!

18. Va det so at framandkaren kom til grannen og han helt på og bala med noko arbeid då kunde han helsa: Godag, og signe arbeidet!

19. Det var ikkji nok med at framandkaren helsa på den han møtte ute i tunet. Kom han inn so gjekk han og handhelsa kvar einskild inne i stova, eller han berre med ord helsa nør han kom inn stovedøra: Godag i slåvå!

20. Den framande helsa bledslig og venligt, so sa han kanskji nokre ord om ver og vind og so tok han til: Du Ola, kunde eg få tala litevetta med deg?

7442 21. Ja.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

22. Dei gjekk til döra, lett den opp og sa: Kom inn!
23. Det var vanligt so at var han kjend, so vart han straks beden å koma bort å setja seg.
24. Ja hatten skulde han straks ta av seg.
25. Du får sjå du får setja seg!
26. Nei.
27. Då var altid folk meir mukle, og sa seint: Du får sjå til at du får sitja!
28. Nei.
29. Ved handhelsing og med: Velkomne til gards, det var gildt at de kom!
30. Farvel, de må ha så mange takk for idag! og det vart svara: Farvel sjölv og så må de ha god tur heim!
31. A. som for 30 b. Farvel og takk for no, det er kanskje siste gongen eg er her, men skulde so vera så må me tru at me får mödast ein stad der det betre er! Og frå huslyden vart det og svara: Ja sjöl må de ha takk for no; og får me tru at me ein gong får mötast heime hjå Gud i himmelen!
32. Nei.
33. Det var gut og gjente som var glad i kvarandre
34. Det vart tala om å gi „söde". Me hev i kveme her i bygdi der talar for seg sjölv i ette höve: „Mor, 'an Jöde ga'ma faste söde!"
35. Kjenner ikkje til det.
36. Svar fell burt.
37. Kjenner ikkje til det
38. Dei gamle sa nok: Kan du gje meg ein söde!
39. Kjenner ikkje til det
40. Svar fell burt.
41. Nei.

7442

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

42. Kjenner ikkje til det
43. Som fell burt
44. Bruka vart og: Signe strevet.
45. God jul! og Godt nyår! er vel helt nyare helsingsmåtar, om dei gamle bruka noko sers helsing ved desse høgtidene utanum dei vanlige tider kjenner eg ikkje til
46. Kjenner ikkje til noko sers uttrykk.
47. Som fell burt.
48. Kjenner ikkje til det.
49. Ved å gjeva eit friskt uttrykk når vedkomande sitt namn vart nemnd.
50. Det er du og dei folk brukar i tiltaleform
51. Og kan eller hu og ikkje du og de.

7442

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING